
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՈԶԱԿՄԱՆ 100-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

Արարատ Հակոբյան – Հայաստանի անկախության ուղին	3
Վալերի Թունյան – Հայաստանի Առաջին Հանրապետության հռչակումը (ռուս.)	20
Գայանե Մախմուրյան – Նախիջևանի խնդիրն ամերիկյան քաղաքականության մեջ (1919–1920 թթ.) (ռուս.)	35
Անուշավան Զաքարյան – Սերգեյ Գորոդեցկու երևանյան տպավորությունները (1919 թ. ապրիլի վերջ – մայիսի սկիզբ) (ռուս.)	56

I

Յուրի Սուվարյան, Վալերի Միրզոյան – Հովհան Օձնեցու փիլիսոփայական և կառավար- չական հայացքները (Հովհան Օձնեցու գահակալության 1300-ամյակի առթիվ)	68
Քնարիկ Ավագյան – ԱՄՆ-ի հայերի մասնակցությունն ու նպաստը կիլիկյան կամավորական շարժմանը (1916–1920 թթ.) (1918 թ. Արարայի ճակատամարտում “Հայկական լեգեոնի” տարած հաղթանակի 100-ամյակի առթիվ)	82
Անուշավան Զաքարյան – Զապել Եսայան. ազգային-հասարակական գործիչը (ծննդյան 140- ամյակի առթիվ)	102
Ալեխոս Դոլուխանյան – Մ. Վ. Լակրոզի հայագիտական հետաքրքրությունները	124
Ռուբեն Միրզախանյան – Գրական-գեղարվեստական խմորումները Խորհրդային Հայաստանում (1926–1934 թթ.)	134
Ռուբեն Մահակյան – Միլիցիայի կազմակերպումը Վանի նահանգում (1915 թ. հոկտեմբեր – 1916 թ. սեպտեմբեր)	149

II

Հայկ Նազարյան – Դարդանեյան ռազմավարական փակուղին	161
Ավետիս Հարությունյան – Քրդերի անօրենությունները Վանի նահանգում և իթթիհատական կառավարության վերաբերմունքը (1908–1912 թթ.)	174
Աշխեն Բասենցյան – Հայերի զորակոչն օսմանյան բանակ (1914–1917 թթ.)	191
Անուշ Ապրեսյան – Հանգի դրսևորումները Գրիգոր Նարեկացու “Մատենան ողբերգության” երկում և աշխարհաբար թարգմանություններում	207
Վահագն Գրիգորյան – Երերույքի տաճարի թվագրման խնդիրը կամ որտեղ էն գտնվել Բազարան և Երվանդական քաղաքները.....	217
Երվանդ Գրեկյան – Քաղաքաշինությունը և քաղաքաշինական միտքը Բիայնիլի-Ուրարտուում	225

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Աելիտա Դոլուխանյան – Նիկոլայ Հովհաննիսյան – 85	256
Լիլիթ Հարությունյան – Հարություն-Ռեմոն Գևորգյան. Հայոց ցեղասպանությունը. Ամբողջական պատմություն	263
Գագիկ Հարությունյան, Վահե Ստեփանյան – Ռուբեն Ավագյան. XVI–XIX դդ. դատաստանագրքերը և ազգային դատավարությունը աշխարհի հայկական գաղթօջախներում (նրանց պատմական հայրենիքից դուրս) և արդի իրականությունները (ռուս.)	266
Աշոտ Գալստյան – Անդրանիկ Կարապետյան. Կրկնությունը և զեղչումը ժամանակակից հայերենում, գիրք Ա: Կրկնություն	270
Հրաչյա Բալոյան – Գրիգոր Նարեկացի. մատենագիտություն	273
Արաքս Փաշայան – Սիրիացի արաբ ականատես Ֆայեզ Ալ-Ղուսեյնի հուշերը Հայոց ցեղասպանության մասին	277

ՄԵՐ ԵՐԱԽՏԱՎՈՐՆԵՐԸ

Մեղա Դեվեջյան – Հարություն Արտաշեսի Մարտիրոսյան. մարդը, ինչպես որ կար (1921–1977)	280
Կարինե Բազեյան, Գրիգոր Աղանյան – Գիտության և մշակույթի նվիրյալը (Լավրենտի Բարսեղյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ)	285

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Աննա Ասատրյան – Բազմավաստակ արվեստաբանը և մանկավարժը (ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Վիգեն Ղազարյանի ծննդյան 75-ամյակի առթիվ)	292
--	-----

ԳԻՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Լիլիթ Զաքարյան – “Արցախը հայոց պետականության համար պայքարի քառուղիներում” խորագրով միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված Արցախյան շարժման նոր շրջափուլի 30-ամյակին	296
---	-----

ԼՐԱՏՈՒ

Նորայր Բազրատի Մարուխանյան	304
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

К 100-ЛЕТИЮ ПРОВОЗГЛАШЕНИЯ
ПЕРВОЙ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

Арарат Акопян – Путь независимости Армении	3
Валерий Тунян – Провозглашение Первой Республики Армения (на русск. яз.).....	20
Гаянэ Махмуриян – Проблема Нахичевана в американской политике (1919–1920 гг.) (на русск. яз.)	35
Анушаван Закарян – Ереванские впечатления Сергея Городецкого (конец апреля – начало мая 1919 г.) (на русск. яз.)	56

I

Юрий Суварян, Валерий Мирзоян – Философские и управленческие взгляды Иоанна Одзнецки (к 1300-летию восшествия на престол Иоанна Одзнецки).....	68
Кнарик Авакян – Участие и содействие армян США добровольческому движению киликийцев (1916–1920 гг.) (к 100-летию победы, одержанной «Армянским легионом» в Арарайском сражении 1918 г.)	82
Анушаван Закарян – Запел Есаян: национально-общественный деятель (к 140-летию со дня рождения)	102
Азлита Долуханян – Арменоведческие интересы М. В. Лакроза	124
Рубен Мирзаханян – Литературно-художественные брожения в Советской Армении (1926–1934 гг.)	134
Рубен Саакян – Организация милиции Ванской провинции (октябрь 1915 г.– сентябрь 1916 г.)	149

II

Айк Назарян – Дарданелльский стратегический тупик	161
Аветис Арутюнян – Произвол курдов в Ванской области и позиция иттихадского правительства (1908–1912 гг.)	174
Ашхен Басенцян – Призыв армян в османскую армию (1914–1917 гг.)	191
Ануш Апресян – Проявления рифмы в «Книге скорбных песнопений» Григора Нарекаци и в переводах на современный армянский язык.....	207
Ваагн Григорян – Вопрос датировки Ереванской базилики или где находились города Багаран и Ервандаван	217
Ерванд Грекян – Градостроительство и градостроительная мысль в Биайнили – Урарту	225

РЕЦЕНЗИИ

Аэлита Долуханян – Николай Ованнисян – 85	256
Лилит Арутюнян – А.-Раймонд Кеворкян. Геноцид армян	263
Гагик Арутюнян, Ваге Степанян – Рубен Авакян. Судебники и национальное судопроизводство в армянских колониях мира в XVI–XIX вв. (вне их исторической родины) и современные реалии (на русск. яз.)	266
Ашот Галстян – Андраник Карапетян. Повтор и эллипсис в современном армянском языке, книга 1: Повтор	270
Рачья Балоян – Григор Нарекаци: библиография	273
Аракс Пашаян – Воспоминания сирийского очевидца Файеза Эль-Гусейна о Геноциде армян	277

НАШИ ЗАСЛУЖЕННЫЕ ДЕЯТЕЛИ

Седа Деведжян – Арутюн Арташесович Мартиросян: человек, каким он был (1921–1977)	280
Карине Базеян, Григор Аганян – Преданность науке и культуре (к 80-летию со дня рождения Лаврентия Барсебяна)	285

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Анна Асатрян – Заслуженный искусствовед и педагог (к 75-летию члена-корреспондента НАН РА Вигена Казаряна)	292
---	-----

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Лилит Закарян – Международная научная конференция «Арцах на перепутьях борьбы за восстановление армянской государственности», посвященная 30-летию Арцахского движения	296
---	-----

ХРОНИКА

Норайр Багратович Саруханян	304
--	-----

CONTENTS

ARTICLES, REPORTS

ON THE CENTENNIAL OF THE PROCLAMATION OF THE FIRST REPUBLIC OF ARMENIA

Ararat Hakobyan – The path of independence of Armenia	3
Valery Tunyan – The proclamation of the First Republic of Armenia (in Russian)	20
Gayane Makhmourian – The problem of Nakhijevan in the American policy (1919–1920) (in Russian)	35
Anushavan Zakaryan – Sergey Gorodetsky's impressions of Yerevan (the end of April – the beginning of May, 1919) (in Russian)	56

I

Yuri Suvaryan, Valeri Mirzoyan – Hovhan Odznetsi's philosophical and managerial views (On the 1300th anniversary of the enthronement of Hovhan Odznetsi)	68
Knarik Avagyan – The participation and contribution of the USA Armenians to the Cilician voluntary movement (1916–1920) (On the occasion of the 100th anniversary of the victory of the “Armenian Legion” at the Arara battle in 1918)	82
Anushavan Zakaryan – Zabel Yesayan: a national-public figure (Dedicated to the 140th birth anniversary)	102
Aelita Dolukhanyan – The Armenological interests of V. M. Lacroze	124
Ruben Mirzakhanyan – Literary-fiction ferment in Soviet Armenia (1926–1934)	134
Ruben Sahakyan – The organization of the police of the province of Van (October 1915 –September 1916)	149

II

Hayk Nazaryan – The Dardanelles strategic impasse	161
Avetis Harutyunyan – Kurdish outrages in the province of Van and the approach of Ittihat government (1908–1912)	174
Ashken Basentsyan – The conscription of Armenians to the Ottoman army (1914–1917)	191
Anush Apresyan – The manifestation of rhyme in “Book of Lamentation” by Grigor Narekatsi and its translations into modern Armenian language	207
Vahagn Grigoryan – The problem of dating the basilica of Yereruyk or where the cities of Bagaran and Yervandavan were located	217
Yervand Grekyan – The city-building and town-planning mindset in Biainili-Urartu.....	225

BOOK REVIEWS

Aelita Dolukhanyan – Nikolay Hovhannisyan – 85	256
---	-----

Lilit Harutyunyan – Harutyun-Remon Gevorgyan: the Armenian Genocide: a general history	263
Gagik Harutyunyan, Vahe Stepanyan – Ruben Avagyan. Codes of laws and national legal proceedings in the Armenian colonies of the world in the XVI–XIX cc. (out of their historical native land) and modern realities (in Russian)	266
Ashot Galstyan – Andranik Karapetyan. Repetition and ellipsis in modern Armenian, Book I. Repetition	270
Hrachya Baloyan – Grigor Narekatsi: bibliography	273
Araks Pashayan – Syrian Arab eyewitness Fayeze Alghusseini about the Armenian Genocide	277

OUR HONOURED SCHOLARS

Seda Devejian – Harutyun Artashes Martirosyan: the man, as he was (1921–1977)	280
Karine Bazeyan, Grigor Aghanyan – The devotee of science and culture (on the 80th birth anniversary of Lavrenty Barseghyan)	285

OUR JUBILEES

Anna Asatryan – The honoured art critic and pedagogue (On the 75th birth anniversary of corresponding member of NAS RA Vigen Ghazaryan)	292
--	-----

SCIENTIFIC LIFE

Lilit Zakaryan – International scientific conference “Artsakh in the crossroads of struggle for Armenian statehood” devoted to the 30th anniversary of the new stage of Artsakh movement	296
---	-----

NEWS

Norayr Bagrat Sarukhanyan	304
--	-----